ANDREI PANDREA

MEDIC LA BOIȘOARA

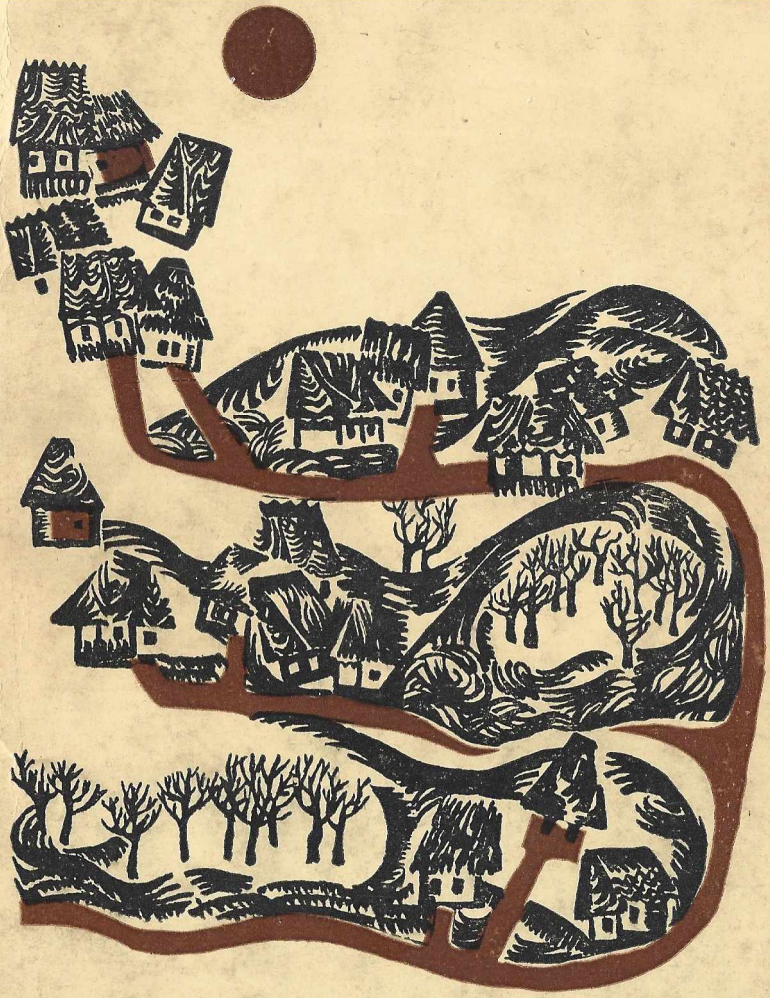

Editura pentru Literatură

Lei 9,75

Coperta : *Lazăr Agneta*

ANDREI PANDREA

MEDIC LA BOIŞOARA

1967
EDITURA PENTRU LITERATURĂ

Joi, 2 noiembrie 1961

Astăzi mi-am luat circumscripția în primire. Deci rolul principal aici îl dețin eu : dr. Andrei Marcu, medic „generalist", proaspăt absolvent al facultății.

Scena, vastă, este Boișoara, străvechi sat al Țării Loviștei, locuit de peste trei mii de oameni. Îmi doresc, pentru început, spectatori indulgenți și cît mai puțini pacienți. Sînt vioară primă și-mi ascult cu spaimă tictacul inimii. Nu s-ar putea să exclud eul de la audiție ? Privesc scena nețărmurită a Boișoarei, actor și spectator, aud violina inimii, aș vrea s-o sparg și s-o arunc...

Am plecat din Rîmnicu-Vîlcea — capitala raionului — înaintea prînzului, pe la ora 11. A ținut să ne însoțească, pentru a ne „instala", însuși medicul-șef, dr. Nicolae Petria.

În loc de „trei într-o barcă", așa ca în cartea lui Jerome K. Jerome, sîntem șase inși într-un camion : doctorul Petria, dr. Gh. Panait (Gigi) — vechi și bun coleg de facultate —, un felcer de la Cîineni, contabilul Secției sanitare raionale, „Oacă" Constantinescu, șoferul și cu mine. Cei doi novici (Gigi și Andrei) au cu ei tot calabalîcul personal, strîns în valize, rucsacuri și colete... Secția sanitară ne-a pus la dispoziție medicamente, instrumentar medical și material bibliografic de specialitate (lucruri care

lipseau, în general, pînă acum, din circumscripţiile „noastre"). Boişoara mea şi Perişanii doctorului Panait ne aşteaptă cu braţele întinse...

Părăsim Rîmnicu-Vîlcea. Şoseaua se îndreaptă spre nord şi urcă de la o vreme pante tot mai accentuate. De o parte şi de alta defilează cu repeziciune dealuri şi colnice, înălţîndu-se şi apropiindu-se de şosea.

Călătorim pe dreapta Oltului, cuprinşi de încîntare, şi privim cum apa, zglobie, îşi schimbă culoarea după cer, după maluri, înfăţişîndu-se în nuanţe ciudate, aci dulci, aci dure, cu valuri ondulate, jucînd irizate în lumina pală a soarelui de noiembrie. Dealurile, devenite pe nesimţite munţi, gîtuie matca în care Oltul, din adînc şi liniştit, devine aprig şi spumegos. Trecem ca vîntul prin Călimăneşti şi apoi prin Căciulata.

Ceva mai departe, evocînd stihuri de-ale copilăriei (*„Ale turnurilor umbre peste unde stau culcate..."*) apar siluetele mînăstirii Cozia şi-ale bolniţei ei. Urcat în balconul riveran al mînăstirii, clădită din porunca lui Mircea Basarab la 1386 după chipul mînăstirii sîrbeşti Kruşevaţ (Cozia la origine se numea Nucet, ca şi muntele), meditez la zbuciumata istorie a ţării noastre, la voievodul-ctitor al cărui mormînt se află aici şi ale cărui oseminte au fost văzute pentru întîia oară de Nicolae Iorga, la Maica Teodora, mama lui Mihai Viteazul, pribegită prin aceste locuri, la popa Radu Şapcă, cel mai vestit stareţ al Coziei, figură luminoasă a Revoluţiei de la 1848.

Fîntîna lui vodă Cuza, pe stînga şoselei, ne este semnalată din mers, pe cînd intrăm în defileu. Culmi sălbatice, învăluite contrastant în văluri fine de pîclă, joacă în faţa ochilor. În dreapta, undeva între ele, ne vom găsi vatră pentru vreo doi ani.

Ajungem la Gura Văii, gîtlej strîmt de piatră, îngrămădire haotică şi zgrunţuroasă de parînge prăvălite, silind căile omului şi apa la greu canon. Drumurile — de apă, de asfalt şi de fier — sfredelesc totuşi harnice munţii: pe dreapta rîului se desfăşoară şoseaua, durată de îndrăzneala omului de azi, pe urmele îndrăznelii oamenilor de ieri, mereu ameninţată de ţurţudane năpraznice din grebenii muntelui încins de Oltul sugrumat şi vijelios; pe stînga lui,

calea ferată străpunge prin tunele succesive munţii cu contraforturile scăldate în apele reci ; trei drumuri, venind din veac, spre alte veacuri...

Ne apropiem de Cîineni — după ce trecem prin Lotru, Călimăneşti, Cornet şi Robeşti — în duduit de motor, urmaţi fidel de-un cortegiu de frunze uscate, foşnitoare, în horă ameţitoare. Ajunşi aici, oprim şi cumpărăm duble mari de pîine, caldă, moale, aromată şi gustoasă.

Aflăm (cu neplăcută uimire) că această brutărie e unica sursă pentru izolaţii culmilor, între care ne va fi locul. Deşi unică, sîntem asiguraţi că produce suficient. Oare ?

Trecem Oltul peste un pod cam şubred şi, pe malul stîng, urmăm un drum păcătos, hurducănind prin gropi. Cu puţin înaintea dispensarului din Cîineni, care se iveşte între molizi falnici, oprim în faţa unei căruţe, în care zace o bolnavă din Boişoara.

Preiau iniţiativa, nerespectînd ierarhia, simţindu-mă de pe-acum răspunzător de sănătatea oamenilor din satul „meu".

Transportăm femeia la dispensar şi-o aşezăm pe-un pat. O consult repede. După semne pare a fi o colecistită acută sau o anexită dreaptă. Exclud apendicita şi prescriu papaverină şi antibiotice. Anunţăm şi Salvarea. Doctorul Petria e de acord cu diagnosticul şi tratamentul stabilit de mine, ceea ce-mi creează o clipă de satisfacţie.

Călătorim mai departe. Soarele, pe cerul limpede, trece irevocabil spre asfinţit, pe cînd noi, nerăbdători, presimţim Loviştea.

Camionul urcă tuşind şi oftînd pe drumuri pline de hîrtoape, cu praf, cu bolovani şi bălţi. Apele Boiei, vestite prin păstrăvi şi prin violenţă, au rupt şi-au măcinat furioase şoseaua, pe care, de nevoie, o ocolim, săltînd violent pe-alături.

„Boia cea mică", adică Boişoara, se alătură „Boiei celei mari" cu dar cîntător de ape. Intrăm în sat ca într-o lume de basm, primitivă (Litovoi, Seneslau), dar feerică.

Iată-ne şi-n faţa dispensarului, aflat lîngă sediul G.A.C. „Steagul Roşu" din Boişoara, la o cotitură bruscă a drumului. Coborîm. Medicul-şef mi-l prezintă pe oficiantul sanitar Petre Roşianu, căruia îi încredinţez de îndată ba-

gajele şi cele aduse pentru circumscripţie. Plecăm iar, împreună, mai departe, spre Perişani. Lîngă un cimitir, aşezat pitoresc pe muchia unui perete abrupt, între Boişoara şi Titeşti, facem iar popas. Un cioban din preajmă se apropie şi ne dă lămuriri toponimice, desenînd cu bîta contururile din faţă :

— Coló, peste Găujani, se vede Vîrfu' Dealului (ăla mai josu'), Mormîntu' (ăla mai ţuguiatu'), Fruntea Ursului (de-i mai rătund), Leurda, Zănoaga şi Dragobratu (cîteşitrei buluciţi ca schinările de oaie), Strîmbu (ăla strîmbu'), Şesurile şi Pleşul. Ăia de se văd mai aproape sînt Tătarul, Cetăţeaua şi Dealul Boişoarei (şi bîta schimbă sensul, înapoi spre Vîrful Dealului).

Omul se opreşte, ne priveşte lung şi ne cere o ţigară. Privim şi spre apus. Aflăm din gura doctorului Petria de Vîrful Oului din Bumbueşti, de Munţii Lotrului şi ai Cibinului, înneguraţi dincolo de Valea Oltului, de muchia gîrbovită a Coziei, dinspre miazăzi, sub care se întinde prelungă şi subţire Mlaca. Cercetăm îndelung priveliştea nouă.

La Perişani, coborîm la sfat. Dăm tot ajutorul nostru doctorului Panait, practicînd un fel de trafic de influenţă cu oficialităţile, cu perişănenii, cu cine nimerim.

Urmează un ospăţ neaşteptat, dar binevenit, dat — probabil — în cinstea medicului-şef. Înfulecăm pe nerăsuflate (şi pe măsura foamei !) brînză, mămăligă, ceapă şi ne stingem setea mistuitoare cu o vedriţă de ţuică. Pe doctorul Panait îl dăm în... „custodia" preşedintelui sfatului.

Sub seară, întîmpinat de sanitarul meu, rămîn singur, în urma camionului care coboară duduind prin rîpi. Intru în dispensar. Se făcea tocmai curăţenie, după ce, în prealabil, se văruise. Examinez curios tot ce-i în jur, pînă cînd se face beznă. Sînt nevoit să merg cu domnu' Roşianu în sat. Nu văd nimic şi totul mi-e străin. Ne oprim undeva, tot lîngă clipocirile Boişoarei.

Gazda primei seri este bătrînul învăţător Petre Popescu. Îl cercetez discret : are o figură uscată, de ascet, un cap mare cu păr cărunt umbrind des tîmplele şi rar fruntea, ochi iscoditori şi gură energică.

Discutăm la o cină frugală despre... Robinson Crusoe, despre sadoveanianul *Baltag*, despre Cronin şi despre Ion Conea, autorul unei vestite monografii a Ţării Loviştei.

Bătrînul învăţător duce în mînă lampa de gaz. Lumina pîlpîitoare îi deşiră umbra oscilantă pe pereţi, frîngînd-o, neagră, pe tavan. Intrăm într-o încăpere mare, în care, după ce-mi urează „noapte bună", mă lasă singur.

Deocamdată nu-mi găsesc locul. Mă foiesc prin odaie şi nu ştiu ce vreau. Încet-încet însă, mă reculeg şi mă pregătesc de culcare. Privesc în jur şi examinez odaia : nimic interesant. Mi se pare doar că-i frig. Mă bag repede sub plapumă şi suflu în lampă. Scrutez cu ochii tavanul negru şi presimt insomnia. E timp de gîndire şi de retrospecţie...

Închid ochii şi încerc să derulez pe ecranul amintirii filmul unor zile care-au fost :

O zi din septembrie

Astăzi terminăm examenul de stat. A sosit şi ceasul susţinerii tezei (sau, după termenul cel mai tehnic, al „lucrării de diplomă"). Sîntem toţi îmbrăcaţi sobru în aşteptarea „cerberilor".

Ne învîrtim de colo-colo, ca leii în cuşcă, la subsolul unei clădiri din clinica de la Colentina, unde a avut loc examenul nostru şi pînă acum. Aşezat comod într-un fotoliu, îmi observ colegii de care mă voi despărţi în curînd, încercînd să-mi întipăresc în minte trăsăturile lor. Deşi sînt toţi emoţionaţi, fiecare se manifestă altfel. Dan Andrieş — înalt, păr vîlvoi, faţă lată, pistruiată, bărbie mare şi rotundă — îşi muşcă de zor unghiile şi-şi răvăşeşte des părul cu mîna. Valerică Bucin, scund şi îndesat, are gît ţeapăn, ca de lup. De sub ochelarii aşezaţi în vîrful nasului ascuţit, te priveşte cu ochi reci ; acum rîde de zor şi sacadat, pe cînd vorbeşte cu Ştefan Gherculescu, zis şi „Sami" sau „Puiu". Sami, avînd o alură desăvîrşită de sportiv, e decanul nostru de vîrstă şi omul care cunoaşte — incontestabil — cea mai multă medicină aplicată din

grupă (mai ales chirurgie), deşi sfidează notele mari. Din cînd în cînd îşi etalează semeţ chelia lucioasă şi bărbia energică, avîntată, în timp ce ne spune bancuri mai mult sau mai puţin obscene, ori cîntă la „stetoscop", şlagăre la modă, pronunţîndu-l pe *r* foarte graseiat.. Rodica Eliescu are trăsături atrăgătoare, ochi puri. Se plimbă neliniştită dintr-un colţ într-altul al încăperii, îşi frînge mîinile şi repetă din cînd în cînd : „Fetelor, nu ştiu nimic !", deşi rar a avut note sub zece. Nelu Marcovici, zis „Profesorul" sau „Academicianul", îşi ţine veşnic pălăria pe cap. Are o privire caldă, izvorînd din ochi căprui, şi nasul puţin adus. De vreo oră îi tot explică ceva, gesticulînd, lui Vasile Gheorghiu, care, ca un automat, dă din cap spunînd la intervale egale : „Da, da"... Vasile, nedezlipit de Nelu, e cel mai pedant dintre noi. Mic de stat, ţigănos, cu păr negru şi mustaţă-muscă, are gene mari ascunzînd priviri hoteşti, piezişe. Cu hainele mereu călcate, cu pantofii lună şi faţa rasă, e iscoditor şi de o susceptibilitate bolnăvicioasă. După ce Nelu îşi sfîrşeşte explicaţiile, Gheorghiu se apucă să repete exact lucrurile abia auzite, dar... contrazicîndu-şi interlocutorul, care — silit de împrejurări — îl priveşte ironic, zîmbitor. Lăcrămioara Stroe, gingaşă, cu talie de viespe şi buze ispititoare, nu se prea omoară cu firea, în timp ce Nataşa vorbeşte repede-repede, încît abia o poţi urmări. În fine, lîngă mine stă prietena mea Silvia Corlăţeanu, înăltuţă, blondă, cu ochelari ; posesoarea unei memorii excelente şi a unei logici strînse, este una din cele mai bune studente ale anului, alcătuind împreună cu Rodica „pilonii" cu note mari ai grupei.

Aceştia sîntem noi, şi-i aşteptăm pe membrii comisiei, care întîrzie...

În fine, comisia a intrat şi, o dată cu ea, şi „absolvenţii". Fiecare îşi expune subiectul, cu competenţă. Îmi vine şi mie rîndul, cu lucrarea mea *Despre sensibilizarea la potasiu a unor substanţe anestezice locale.*

Din nou afară, aşteptăm, de data aceasta fără emoţii. Sst ! Comisia chibzuieşte... Cînd reintrăm, am o surpriză. Sînt singurul căruia comisia i-a mărit nota (din 9 în 10). Profesorii ne felicită şi atît !

Deci sîntem medici ! Dar de ce atîta lipsă de solemnitate ? Altfel ne-am închipuit noi clipa aceasta.

Spontan, ne îndreptăm spre o crîşmă, spre a îneca triumful în gulerele cam mari ale halbelor.

Altă zi de septembrie

Dimineaţa, pe la ora 7 şi ceva, cînd încă nici nu mă dezmeticisem bine, îl aud strigîndu-mă de afară pe Puiu Teodorescu. Cît ai clipi, mă îmbrac şi ies să-l întîmpin.

Puiu e cu Bebe Tărăbîc şi au, ambii, aerul unor conspiratori.

— Ce-aveţi, mă ?

Savurînd dinainte un efect de care era sigur, Puiu se uită semnificativ spre Bebe :

— Ce zici, îi spunem ?

Eu stau ca pe ghimpi. După ce au chitit că m-au fiert destul „în suc propriu", Puiu izbucneşte, exploziv :

— Ştii, bă „doctore", că putem pleca în Africa ?

Într-adevăr „cu piuitul luat", abia apuc să murmur :

— Cum în Africa ? În excursie ?

— Ce excursie, mă Andrei, ce eşti fraier ! Ca doctori ! zice Puiu sigur de sine.

Bebe, competent, completează rîzînd simpatic (ca de obicei) :

— Neghrese, palmiehri, Nigehria, Sahahra...

Cuprins de un delir ciudat, smulg din bibliotecă un *Weltatlas Mayer* şi caut febril Africa. Ne transformăm, brusc, în exploratori şi-n stat-major. Bebe reia graseind :

— Ziceau ăia de la facultate că ah fi posibil să plecăm în Abisinia, în Sudan sau în Ghana.

...Dintr-o dată, ni s-a făcut cald. Bătea simunul, bătea hamsinul, nori galbeni de nisip se năpusteau de pretutindeni, noi eram călări pe cocoaşele unor cămile şi purtam căşti coloniale. Tot gonind după o „fata Morgana" am ajuns şi în junglă : umezeală, palmieri, liane, şerpi boa, pitoni, lei şi tigri, orhidee, agave, Puiu, Bebe şi Andrei... Era grozav ! Bebe a mai aruncat un pumn de... cactuşi uscaţi în jar :

— Salariul e de 3000 de dolari pe lună, plus 2000 de lei în țară.

Ei nu, că asta punea capac! Caut repede un ziar ca să convertim dolarii în lei (românești, nu africani!). Găsesc cursul oficial: 12 lei dolarul. Entuziasmat, exclam:

— Ce vorbești, mă? 36 000 de lei pe lună?

— 38, bă! mă corectează Puiu, calm.

La fiecare două luni cîte o mașină. Bașca audiențe la Haile Selassie, bașca haremul (trebuie să ne adaptăm!), bașca Mediterana, Atlanticul și celelalte.

Puțin cam supărat pe ei că s-au și înțeles asupra țării fără să fiu consultat, sar și eu:

— Dar bine, fraților, de ce să mergem chiar în Abisinia? Ce, în Ghana n-ar fi bine?

Spre marea mea mirare, n-am întîmpinat nici o obiecție. Pentru amănunte, zburăm spre facultate. Transpirați și gîfîind, ne interesăm la secretariat, așteptîndu-ne să ni se rîdă în nas (de zvon). Dar secretara ne confirmă, calmă:

— Dragii mei, aveți dreptate. S-au primit vize pentru Africa, dar este vorba numai de medici primari și specialiști...

Ne retragem mulțumind în silă. Afară Puiu îi arde o scatoalcă lui Bebe:

— Na! neghrese!

— Na! dolari! îi ripostează Bebe.

— Na, mașină! adaug și eu.

Împăcați („ce-am avut și ce-am pierdut!"), intrăm la un film.

Încă o zi din septembrie

Azi e fierbere mare la facultate. Se fac, prin *telespeaker*, repartizările tuturor absolvenților din țară, promoția 1961, pe regiuni. Amfiteatrul mare geme de absolvenți. În grupuri, „biserici" și „bisericuțe", se discută aprins, se comentează, se fac pronosticuri, se dau întîlniri — zise de adio! —, în timp ce vocea crainicului anunță periodic și des mediile la care s-a ajuns.

Împreună cu Sami, Valerică, Puiu şi Bebe, ne-am retras într-un colţ, puşi pe sinteze (sau, cum au spus fetele : „pe bîrfă"...).

Făcînd toţi parte (prin aspiraţii declarate, cel puţin) din tagma mare a holteilor, am criticat sistemul de-a acorda prioritate în alegerea locurilor celor căsătoriţi şi cu copii, observînd că ultimul de pe listă (ca medie), colegul nostru... (*nomina odiosa*, în acest caz) a avut drept de opţiune cu mult înaintea Rodicăi Eliescu. Ne-am grăbit de aceea să-i facem Rodicăi imputările de rigoare, Sami asigurînd-o, în glumă, că ar fi putut chiar el s-o ajute...

Alt subiect viu disputat, viaţa de medic de ţară, ne polarizează atenţia. Şi fiindcă, pentru încă un timp scurt, întrebarea chinuitoare : încotro ? îşi mai aşteaptă răspunsul, teoriile şi „previziunile", colorate optimist sau pesimist, sînt vehiculate fără oprelişte. Unul se şi vede în drum spre un bolnav, încălţat cu cizme scorojite pe care noroiul de trei degete s-a întărit ca piatra, ducînd cu sine o sacoşă imensă care trebuie neapărat umplută cu plocoane. Altul se zugrăveşte pescar amator, cu lansetă, muşte şi... răbdare. Un al treilea — visător — se vede un fel de nou Pasteur combinat cu un nou Koch, revoluţionînd virusologia... Un coleg atinge imprudent subiectul celor care, prin diverse relaţii, şurubării şi coţcării, reuşesc să se eschiveze de la obligativitatea stagiului de ţară. Din mijlocul fiinţelor noastre izbucneşte atunci, fierbinte, furia piperată cu dispreţ şi cristalizată în imprecaţii ! Îl auzim (şi-l aprobăm) pe Sami :

— Ariviştii, „nepotiştii", hoţii, hienele, „bagabonţii"...

Într-adevăr, — tristă realitate ! — se găsesc printre noi unii, care, folosindu-se de situaţii personale (extraşcolare), de rude „la Ierusalim", în minister, şi prin alte locuri, fac ce fac şi se aciuează impertinenţi (şi cu drepturi pe care nu le au) pe lîngă catedre, la circumscripţii urbane, în capitală sau în oraşele mari, acolo unde e bine. Sînt din cei care nu fac treabă mai de loc, dar care iau salarii cu mult mai mari decît internii şi cu care te pomeneşti dintr-o dată asistenţi sau naiba ştie ce, ocupînd locuri care nu li se cuvin nicidecum. Culmea, pentru asemenea specimene lipsa de pregătire nu constituie de loc un impediment...

Încet, încet, ne vine rîndul şi nouă.

Iată şi comisia : un grup de oameni expeditivi, cu un microfon înaintea lor, care, după ce-ţi arată o tablă pe care abia se disting, scrise neglijent cu creta, locurile libere din diversele regiuni, te întreabă sever :

— Ce alegi ?

Fără nici un pic de ezitare, răspund :

— Regiunea Argeş (şi, cînd mă gîndesc la Argeş, întrevăd Făgăraşii profilîndu-se măreţi pe orizontul fanteziei...).

Unul dintre magiştri a răcnit atunci în microfon, de s-a auzit în toată ţara :

— Absolventul Andrei Marcu a ales regiunea Argeş ! Şi, cu indexul întins, mi-a arătat o altă comisie, de la o masă vecină. M-am dus acolo şi am primit următorul document :

Dispoziţia de repartizare nr. 0535 (se înmînează absolventului). Tov. Marcu Andrei, absolvent seria 1961 al I.M.F., facultatea de Medicină Generală — Bucureşti, în baza decretului nr. 180/1950, a HCM nr. 1135/1954, HCM nr. 2410/1955, HCM nr. 1365/1957 şi HCM nr. 908/1960 — sînteţi repartizat pentru satisfacerea stagiului de 3 anii, la dispoziţia Secţiuni Sanitare şi de P. S. a reg. Argeş, începînd cu data de 25 octombrie 1961.

Da, da, chiar aşa scrie : „3 anii", „secţiuni" !

În amfiteatrul mare, după alte vreo trei ore, ne regăseam din nou, toţi, cu regiunile respective în buzunar. În Argeş, cu mine, mai este numai Silvia. Ne-am răspîndit toţi ca potîrnichile : Puiu în Maramureş, Sami în Iaşi, Bebe şi Sandu în Bacău, Gheorghiu în Galaţi, Rodica şi Nelu Marcovici în Ploieşti, Valerică şi Lăcrămioara în Oltenia, Dan Andrieş în Dobrogea, Natalia la dispoziţia ministerului.

Şi, cu aceasta, s-a încheiat studenţia.

25 octombrie 1961

Într-un compartiment de tren de clasa a II-a, călătoreşte un tînăr care răspunde la numele de Andrei Marcu. E nerăbdător să ajungă la Piteşti, capitala regiunii Argeş,

unde-şi va alege postul în care va munci o vreme. Între timp, părîndu-i-se că habar n-are de medicină (şi mai ales de farmacologie, specialitate din care şi-a ales şi susţinut şi lucrarea de diplomă !), stă cu nasul cufundat între foi scrise mărunt, citind de zor medicamentele CIF (armele vînătorului...).

La întrebările călătorilor, nevrînd (dintr-un soi de nejustificată jenă) să spună că-i medic, afirmă că învaţă pentru o corigenţă...

În holurile Sfatului popular Argeş, freamătă o mulţime de tineri, absolvenţi din celelalte centre universitare, care au ales regiunea Argeş ca şi mine.

Ghidul automobilistului — lucrarea cea mai cerută la ora actuală, trece din mînă în mînă. În marea sală domneşte o atmosferă neplăcută, rece, de competiţie. Fiecare vrea, dacă se poate, cel mai bun loc. O îmbulzează nemaipomenită indică locul unde s-au afişat circumscripţiile libere din regiune. Mie mi-ar conveni numai patru raioane : Cîmpulung-Muscel, Argeş, Rîmnicu-Vîlcea sau Horezu, adică raioanele muntoase. Dintre circumscripţii mi-aş dori Dragoslavele (ca să păşesc pe urmele doctorului George Ulieru), sau Rucărul, pentru priveliştile sale pitoreşti. Dar posturile sînt ocupate. În Argeş, Cumpăna, deşi liberă, cred că e prea izolată. Silvia se hotărăşte repede pentru Hidrocentrala Corbeni în Argeş, cu mediu semiurban, pe cînd eu ţin morţiş : vreau ţară şi munte !

În Rîmnicu-Vîlcea m-ar tenta Boişoara (circumscripţie foarte grea), iar în Horezu — Slătioara. Liniştit, îmi aştept rîndul.

Deodată se iveşte „ispita" : un medic voinic, bine îmbrăcat, care la numele său adaugă mîndru : de la Olăneşti. Este, ne spune, director al SMB-ului. (Un moment descumpăniţi, fiindcă nu înţelegem sensul prescurtării, cerem lămuriri : iniţialele reprezintă prescurtarea Serviciului medical balnear.) Atenţi, îi ascultăm pledoaria. Directorul ar vrea să ne ia pe toţi cu el, să ne „căpătuiască". Salariul în staţiuni nu-i aşa mare... Nu ! Dar, în rest, avem tot ce ne trebuie : confort, lux, hrană, şosele, muncă în condiţii de curăţenie etc., etc. Ne promite tot sprijinul său — care-i foarte important ! —, dar e privit cu neîncredere. Cîţiva,

totuşi, cad în plasă. Ce specialitate o mai fi şi balneologia? O tratăm cu dispreţ, ca... neserioasă! Noi vrem muncă variată şi efectivă.

S-a strigat media mea şi-am intrat. „Consiliul zeilor" mă săgetează cu privirile. Pe un perete se află o hartă mare a regiunii Argeş, pe care, sub insistenţa privirilor de dincolo de masă, o privesc hipnotizat. Mă trezeşte medicul-şef al regiunii:

— Dumneavoastră ce preferinţe aveţi?

Răspund gîtuit de grijă (Doamne! Să nu se fi dat înaintea mea!):

— Aş dori o circumscripţie foarte grea, de munte. Şi, cu ezitare în glas, adaug: Circumscripţia Boişoara, dacă se poate!

Medicul-şef îmi întinde ceremonios mîna şi-mi spune:

— Vă felicit, tovarăşe doctor, de alegerea făcută. Singur v-aţi ales un loc greu — deşi aveaţi locuri şi-n raionul Piteşti! Boişoara vă aparţine!

Transpirat de emoţie, iau ordinul de repartiţie şi ies repede. Mă opresc şi caut febril pe hartă. Ce Dumnezeu, nu văd bine? De Boişoara nici urmă... Circumscripţia mea nu se află pe hartă! Sînt de-a dreptul îngrijorat. Oare unde să fie greşeala? Gigi Panait, care urma după mine şi care-a ieşit imediat, mă bate pe umăr şi-mi spune:

— Dragă Andrei, cred că sîntem vecini! Tot foarte grea! Le arătăm noi, tuturor, ce putem!

Ne „aruncăm" împreună cu Silvia, în trenul de Bucureşti.

1 noiembrie 1961

Sosesc la Rîmnicu-Vîlcea. E încă noapte. Îmi duc din greu bagajele spre o ţintă deocamdată necunoscută. Întreb pe-un trecător de strada General Praporgescu, unde locuieşte unchiul meu, dr. George Marcu, medic specialist endocrinolog. Ajung după vreun sfert de oră, dar, fiind prea devreme, nu îndrăznesc să intru şi aştept în stradă.

Mă gîndesc la mama, care, plîngînd, a ţinut să mă conducă la tren (deşi eu nu doream). Avea impresia că plec

la război sau în alt loc primejdios, pe cînd, în fond, eu nu plecam decît spre... Boişoara.

— Să vii repede... Să nu mă uiţi ! mă ruga.

Am dat toate asigurările, cu o gură amară, şi m-am urcat în vagon...

Mă uit la ceas. E ora 7. Se-aude mişcare ? Parcă da. Îmi iau inima-n dinţi şi bat. Peste cinci minute, în faţa unor cafele aburinde, stăm de vorbă amîndoi. Întreb cu teamă :

— Există într-adevăr în raionul ăsta o circumscripţie Boişoara ? Că pe hartă n-o găsesc !

Unchiul Gogu, mirat, mă asigură că da... Deci nu plec chiar în neant...

Mă plimb prin Rîmnicu-Vîlcea. Mi se pare un orăşel interesant. Intru şi la Secţia sanitară, unde, alături de ceilalţi colegi (abia ne recunoaştem de la Piteşti), aştept să mi se hotărască soarta.

Funcţionarii secţiei ne privesc plini de curiozitate. Mă simt ca un viţel cu două capete la circ sau ca o girafă la grădina zoologică...

Pe neaşteptate se iveşte doctorul Viorel Dimitriu, prieten din facultate.

— Ce cauţi aici, mă Andrei ?

Îi explic în două vorbe.

— Bravo ! Ştii că eu sînt medic-şef adjunct ?

Nu pot decît să mă bucur... Peste o jumătate de oră sîntem strînşi laolaltă de doctorul Petria, care ne urează bun venit. Urmează un instructaj de specialitate.

. . . . . .

Obosit de insomnie, mă răsucesc în pat. Tot felul de gînduri mă-ncearcă. Aş vrea să aţipesc, dar nu pot...

Sînt singur azi, cu mine însumi, ca un tablou în vechea-i ramă...

Vineri, 3 noiembrie 1961

După un somn scurt şi agitat, mă scol din pat şi ies să văd răsăritul. Soarele mi se pare prietenos. Mai ales după ploaia de azi-noapte !

Sanitarul meu, se pare unicul ajutor de care dispun deocamdată, vine în jurul orei 8 să mă conducă la dispensar.

Ajungem, după ce înotăm prin noroi şi trecem apa tulbure-gălbuie a Boişoarei.

Primii „pacienţi" de azi sînt preşedintele sfatului, Ion Popa, şi secretarul, Dumitru Nasture.

Au venit să mă cunoască şi să mă întrebe dacă am de gînd să stau mai mult timp la Boişoara, deoarece predecesorii mei n-au prea stat nici unii.

Le răspund că, după promisiunea pe care am făcut-o unde trebuie şi pe care vreau s-o respect cu sfinţenie, voi sta cel puţin un an. Mă interesează totodată de ce n-au stat mai mult la Boişoara predecesorii mei. Tovarăşul Nasture îmi spune :

— Păi, s-au speriat de noroaie şi de lume. Că la noi lumea e ca la ţară. Nu ca la oraş...

Se ivesc şi primii pacienţi reali, în majoritate femei, mai mult sau mai puţin bolnave, aduse de curiozitate.

Prima zi — prima urgenţă.

Mergem (Roşianu cu mine) pe Gruişoare, un soi de cătun al satului Boişoara, unde sîntem chemaţi de moş Ion Hodorogea, un bătrîn de 71 de ani. Îl examinez sumar, deoarece diagnosticul sare în ochi. Observ un erizipel clasic al feţei, cu placard roşu-aprins, în formă de fluture. Bolnavul are urechile umflate şi roşii, o febră mare, frison, iar chipul îi este desfigurat de boală. Mi-e teamă să acţionez.

Chemăm la sfat, în van, Salvarea, care nu vine. Nu vine şi pace. În cele din urmă, îmi iau inima-n dinţi şi încep să-i administrez, din puţinul care este, doze masive de policilină. Mîine, dacă boala nu regresează, voi asocia şi dicilină injectabilă, de 600 000 u.i., singurele antibiotice pe care le am în prezent. Mai prescriu piramidon, vitamină C şi comprese cu apă fiartă, răcită.

Preşedintele şi secretarul sfatului au avut grijă să-mi caute locuinţă. Voi locui la Aurel Petrescu, un om cu înfăţişare antipatică. Preţul e de 300 de lei pe lună pentru casă şi masă. Banii sînt nevoit să-i iau împrumut de la domnu' Roşianu. Cei de la raion, deşi au promis solemn că-mi vor trimite prima de instalare (1000 ? 2000 de lei ?), nu s-au ţinut încă de cuvînt.

Ne-am apucat de inventarierea medicamentelor, a instrumentelor chirurgicale şi a mobilierului. Vreau să ştiu tot ce există în dispensar. Totodată facem şi curăţenie, ordine, diverse aranjamente.

După prînz, hotărîm o pauză. Ne repezim pînă la Titeşti, agăţaţi de un camion. Fac cunoştinţă cu doctorul Gheorghe Jilavu, titularul circumscripţiei vecine. Primirea e foarte cordială. Îndatoritor, Bindi (aşa mi-a spus să-l numesc) mi-a împărtăşit o groază de „secrete" foarte utile. Scriptologia, pînă cînd va fi învăţată, mi se pare de categoria papirusurilor egiptene şi-a hieroglifelor. Bindi îmi dă un sfat :

— Vezi că, la noi, Sanepidul e cam turbat. Tu să zici ca ei şi să faci ca tine !

Prima noastră întrevedere „se lasă" cu ţuică fiartă, îndulcită...

Proverb autohton, auzit în drum spre Boişoara : *Mocani ca-n Găujani, noroaie ca-n Bumbueşti şi fete ca-n Titeşti, nu găseşti.*

La dispensar reluăm treaba. Sînt plin de praf ca un arhivar...

După 10 ore de muncă, obosit, mănînc şi mă culc.

Şi a fost ziua a doua...

Sîmbătă, 4 noiembrie 1961

Azi continuăm inventarierea.

Deşi am pus afară un afiş vizibil — *INVENTAR* —, boişorencele nu ne iartă de loc. Vin numai cu fleacuri şi

dureri închipuite. Vor să-l cunoască pe noul doctor şi vor să uzeze de el ca de o *rara avis* doar visată. E dreptul lor. Iată-mă-s, în carne şi oase (deşi am inventar...) !

La ora prînzului, fac cunoştinţă şi cu celălalt sanitar al circumscripţiei, Răduţoiu Gheorghe, poreclit Dan. E îngrozitor de beat. I s-a dus buhul în sat din pricina acestei patimi, cît şi din pricina altora. Se apropie de mine şovăind şi clătinîndu-se. Se poartă arogant. E încrezut şi obraznic. Stinge mucul ţigării sub talpă, pe duşumea şi scuipă. Am cu el primul incident. Sînt cît se poate de dur. După ce-l pun să-şi culeagă ţigara de jos şi s-o arunce în drum, îl poftesc afară, să se răcorească. Aflu cu neplăcută surprindere că e şi mincinos, şi hoţ, şi risipitor...

Am reuşit, în fine, să inventariez şi să sortez totul (în afara scriptelor şi a celorlalte hîrţoage). Am pus ordine în haosul cumplit, de nedescris, care domnea suveran. Ştiu acum cîte medicamente am, pînă la ultima tabletă. Farmacia cu medicamente gratuite (pentru copii, gravide, lehuze, bolnavi contagioşi, urgenţe, pauperi etc.) este oarecum completă. Cealaltă farmacie — punct farmaceutic de gradul II —, în gestiunea oficiantului sanitar Roşianu, lasă mult de dorit. E nevoie de o comandă serioasă de medicamente pentru ambele farmacii.

O surpriză plăcută : am găsit în inventar cîteva instrumente de mică chirurgie de foarte bună calitate.

Dan nu se dă dus şi ne tot încurcă la treabă. Rosteşte tot felul de jurăminte şi-şi ia tot felul de angajamente, vădit făţarnice. Îi pun în vedere să aducă stetoscopul, care-i la el de cîteva luni (Dan o face pe doctorul prin sat !), şi să vină mîine, la 8 dimineaţa, la dispensar.

În drum spre casă, am văzut copii jucîndu-se cu capacele sticlelor de bere, care, înşirate, alcătuiesc gardurile unor „tîrle" în miniatură, pline de oi reprezentate prin pietricele...

Duminică, 5 noiembrie 1961

Înainte de a pleca spre dispensar, mă reped pînă la moş Ion Hodorogea, să văd cum evoluează boala. Spre marea mea bucurie, îl găsesc pe moş în curte, măturînd. Îmi mulţumeşte îndelung şi, cînd să plec, mă roagă să primesc o felie de brînză de burduf...

Pînă la ora 14 am consultat vreo 20 de bolnavi, cărora le-am prescris şi tratamentul. Dan n-a putut fi văzut.

Nici astăzi n-am primit sporul de instalare. Întrevăd două posibilităţi : sau poşta merge foarte greu, sau secţia „ne-a uitat". Totuşi, m-am decis să plec la Sibiu, ca să-mi procur haine de iarnă. (Vremea e foarte închisă şi e posibil să plouă sau chiar să ningă.) Am împrumutat 1700 de lei de la Roşianu.

La Sibiu mă simt intrat în altă zonă de cultură.

— Servus... (Reminiscenţe medievale, exploatate subtil şi uşor ironic, în puţin-preţuitul — pe aiurea — domeniu al politeţei.)

Oraşul e curat, respectînd un stil arhitectonic autentic, de un pitoresc specific, în care mi-ar plăcea mult să trăiesc... Mă împiedică, deocamdată, oropsita Boişoară, pe care mărturisesc — pe furiş — c-am început s-o îndrăgesc...

În Sibiu — aprovizionare excelentă, bun gust, abundenţă. Oameni veseli pe „Corso", germani şi români. Vorba românească e uşor plescăită, uşor tărăgănată, înmuiată, de parc-ar ieşi cu greu din gîtlej.

Seara, plimbare molcomă prin Sibiul Vechi.

Luni, 6 noiembrie 1961

Somn adînc, în hotelul Păltiniş, după o baie bună.

Plec să mă plimb, să fac cumpărături. Banii parcă m-ar scurma. Scriu o listă amănunţită, cu nasul în vitrine, cu mîna pe stilou... Ciudat, dar librăriile sînt slab aprovizionate.

Trec des pe lîngă mine femei în veşmînt cernit de călugăriţe. Sînt săsoaice din împrejurimi.

Surprind întrebarea dintr-un dialog cu nuanţă interogativă :

— Treaba asta nu ţi-o făcu făr' cu bani...

Ardeleneşte !...

Mă întîlnesc cu un cunoscut, avocat sibian, actualmente lucrînd la Predeal. Ciceronele meu, alpinist redutabil, mă conduce competent şi în pas gimnastic prin Sibiu :

— Iată Theresianum, iată Cibinul, iată turnurile breslelor. Silueta aceea e a Bisericii ursulinelor, cealaltă a Brukenthalului (deşi nu poate fi vorba de-o siluetă !).

Case vechi, iscodindu-ne prin ochii lor ciudaţi, aflaţi pe acoperişurile cu olane roşii-întunecate, ne surprind privirile. Străzi în pantă, pe lîngă vechi biserici, de diferite rituri, ganguri întunecate, scări în spirală, pieţe mici, Oraşul Vechi, Oraşul Nou, Dumbrava...

Poposim la doamna Lucia Cristea, vestită actriţă şi cîntăreaţă de odinioară. Aici întîlnim şi pe Tani (Hortansa) Cristea, sora Luciei şi prima soţie a poetului Octavian Goga. Ascultăm amintiri încărcate de parfum şi nostalgie. Privim fotografii vechi, din toată lumea. Admirăm pe tatăl celor două mari stele (azi apuse), pictat cu o mînă de maestru şi iscălit Kimon Loghi. Pe o masă, la loc de cinste şi între frunze de laur, portretul cernit al preşedintelui dr. Petru Groza, bun prieten al familiei. Mai încolo, fotografia lui Alexandru Vlahuţă, naşul lui Octavian Goga.

Tot rătăcind pe străzi în faptul serii şi urmăriţi de Friedrich Schiller — adăpostit discret într-o absidă —, ajungem la Filarmonica oraşului, unde tocmai se repetă. Intrăm în vîrful picioarelor. Ce bucurie ! Ce surpriză ! Ce fericire ! Franz Xaver Dressler dirijează corul sibian. Ascultăm vrăjiţi. În sala aceasta, plină de profiluri transfigurate, slăvindu-l pe Bach prin însăşi opera lui, m-am simţit aproape de sublim. *Die Wahl des Herkules* — cantată laică pentru solişti, cor, orchestră şi clavecin — e proaspătă şi optimistă. Dirijorul, o erupţie neaşteptată de energie, dinamism şi umor, are faţa congestionată şi părul alb, rebel, ca şi întreaga-i fiinţă, de altfel.

Îl observ cum subliniază cu însufleţire pasajul cîntat corect, printr-un „*gut*" îndesat! Martha Kessler, voce puternică şi liberă, stăpînită perfect; Emilia Petrescu, graţioasă, feminină şi de subtilă muzicalitate; Hans Mokha, din Braşov... doar corect, iar Toni Schlezack, azi, chiar slab.

Ieşim beţi de muzică şi ne îndreptăm, străbătînd agale, gînditori şi tăcuţi, străduţele curate ale Sibiului, spre locuinţele noastre. Ziua a fost plină de neprevăzut şi de bucurie.

Marţi, 7 noiembrie 1961

Sînt gata cu tîrguielile încă de ieri. Mi-am cumpărat bocanci de schi, un jerseu vietnamez, călduros şi moale, gri-cald, cu dungi albe pe mîneci şi pe piept (în două fîşii înguste), nişte pantaloni tot gri, de catifea reiată, cămăşi, articole de toaletă, papetărie şi cărţi.

Iau trenul spre Cîineni. Sînt încărcat de lucruri şi, colac peste pupăză, de reviste... Afară plouă, plouă torenţial şi eu sînt cu hainele bune! (Unicele!)

Cobor din tren pe ploaie deasă şi alerg spre camion. Se stă în picioare. Domneşte nestingherită duhoarea acră a saricii de oaie, prost tăbăcită şi udată de ploaie. Înghesuiţi, aşteptăm. Ce? Nu ştim nici noi. Aşteptăm degeaba. Camionul s-a stricat.

În sfîrşit ne urnim, după o reparaţie sumară. Prin prelată apa curge gîrlă, vehiculul ne hîţînă într-o parte şi-n alta, ne ciocnim unii de alţii pe întuneric şi nu reuşim să ne sprijinim decît rar. Deodată, din maşină, izbucnesc urlete vehemente: „Unde ne duce şoferul ăsta?" „Ce căutăm în Cîinenii de Vîlcea?" În pofida strigătelor, camionul opreşte totuşi şi reîncepem să aşteptăm. Aflăm că şoferul e dus după pîine. În sfîrşit, cu chiu, cu vai, după vreo oră, reuşim să trecem Oltul în Cîinenii de Argeş, dar după cîţiva metri maşina noastră blagoslovită de vreun diavol se opreşte iar. I s-au defectat farurile!

În curînd vom fi nevoiţi să ne lăsăm păgubaşi şi să cerem „azil" în Cîineni. Dar nu! Iată salvarea! Un camion teafăr, deşi descoperit, urcă spre Perişani. Facem în grabă transbordarea şi plecăm.

Îmi desfăşor pelerina şi fac loc sub ea şi unor saci cu cornuri calde, destinate bisericii din Perişani, care-şi prăznuieşte mîine hramul (sfinţii Mihail şi Gavril).

Şoferul, priceput şi precaut, ne trece înot apa Boiei, care-a invadat totul în jur, iar şoseaua parcă n-ar fi. Vîntul dezlănţuit însă umflă pelerina, care fîlfîie violent. Arăt ca un spectru. În cele din urmă, cu greu, ajungem la Boişoara.

Cobor şi „trag" la Roşianu (în clădirea dispensarului), bineînţeles numai provizoriu... După ce mă zvînt puţin, plec spre casă. Constat însă că e imposibil, dar într-adevăr imposibil să trec Boişoara. Deci trebuie să mă întorc. *Ce n'est que le provisoire qui dure...*

Miercuri, 8 noiembrie 1961

Am dormit foarte prost (în acelaşi pat cu sanitarul). Dimineaţa sînt mahmur. Azi e zi de teren, aşa că plecăm în Găujani, cîteşitrei : Roşianu, Dan şi cu mine.

Înotăm prin noroaie pînă în străfundul Găujanilor. Ca să ajungem, trecem Boişoara, urcăm pe lîngă casa „Tudoreascăi", din gura satului, traversăm alt pod, tot şubred, străbatem uliţa cea mai însemnată a satului, pieptişă şi cotită, pe sub nuci stufoşi, dăm pe lîngă „Cerneală" — un cătun unde se află biserica nouă din Găujani (încă neterminată) — şi, din muchie, ne prăvălim, o dată cu drumul, spre valea apei după care îşi va fi luat numele şi satul. Păşim peste pîrîul spumegos, pe lîngă şcoală — o clădire impunătoare — şi urcăm iar, pînă unde şi-a înţărcat dracul copiii. Vizităm toţi bolnavii care ne solicită. Dăm sfaturi, prescriem reţete...

Găsim şi o urgenţă : fractură de femur în treimea inferioară, pe care o imobilizăm (provizoriu) şi-o expediem cu... căruţa, maşina Salvării fiind plecată de la Brezoi la Sibiu.

Sîntem trei fiinţe cărora le lipsesc numai aureolele şi aripioarele. Sătenii ne privesc ca pe nişte sfinţi, iar noi ne dăm toată silinţa să-i mulţumim.

Domnu' Roşianu (aşa m-am hotărît să-l numesc), „haită bătrînă" şi cu multă experienţă, spune sceptic :

— Domnule doctor, sita nouă cerne bine...

La dispensar (cînd ne întoarcem) — coadă.
În trei ore acord mai mult de 20 de consultații.
O colică apendiculară (sau nici atît : o reacție apendiculară) mă cheamă de două ori succesiv, dar de fiecare dată se calmează prin simpla mea prezență. Bolnava, tovarășa Ștefănescu, învățătoare, 18 ani, căsătorită de curînd, are nevoie de „concediu"...

E ora 10 seara și abia am ajuns acasă. Sînt obosit.

Joi, 9 noiembrie 1961

Azi ne ocupăm iar de hîrțoage. Constat cu uimire că-s prea multe ! 19 dosare, vreo 10 tipuri de imprimate, vreo 20 de caiete de dictando cu felurite destinații (aproape toate goale sau, mai bine zis, pline cu... intenții), fișe, hîrtii, praf, pulbere... Praful și pulberea să se aleagă de ele !

Bine că am terminat de inventariat ! Afișez și programul de lucru al circumscripției : luni va fi ziua mea liberă ; marți, joi și sîmbătă voi acorda consultații la dispensar ; miercuri, vineri și duminică ne vom afla în activitate pe teren, cîte o zi în fiecare sat. Consultațiile le-am fixat între orele 8 și 15 (deși regulamentele prevăd numai patru ore de consultații).
În zilele de dispensar am stabilit, succesiv, și ore pentru categoriile speciale de pacienți : copii-problemă, copii sănătoși (puericultură), gravide și lehuze.

Toți pacienții mei vor „nasturi de goange", „nasturi de trecătură", „nasturi de fierbințeală", „pelicilină", „stricto-micină" (sau „stromicilină"), „paramadoane" și „hapuri de cap"...
Și toți știu ce au (așa cred ei...), mie rămînîndu-mi numai să le execut ordinele...

Sanitarii de la Boișoara nu sterilizează seringa decît cu totul superficial. (Se arde puțin alcool și acul se trece repede-repede, prin flacără.) Totuși, cum se explică mica incidență a cazurilor de hepatită epidemică ?

Vine o femeie cu un copil de un an și două luni care are o diaree sangvinolentă. Femeia are vreo 50 de ani și aceasta-i al șaptelea copil. Întreb :

— Ce i-ai dat, măicuță, să mănînce, cînd ai văzut că „trece prin el" ?

— Păi ce să-i dau ? Făsui și alte helea...

Fără alte comentarii...

Vineri, 10 noiembrie 1961

În ultimele zile am reușit să-l domolesc pe Dan. N-a mai venit beat și mă ascultă în tot ce-i spun. Azi îl trimit la tratamente în Găujani, iar Roșianu cu mine mergem „pe teren" (termen consacrat pe care l-am și adoptat...).

În drum spre Bumbuești opresc la poștă, de unde trimit 200 de lei mamei și mă abonez la 12 reviste și ziare, pe trei luni, pentru a ști pe ce lume mă aflu.

Cu aparatul de fotografiat gata să imortalizeze orice peisaj demn de admirat, plecăm. Urcăm pe drum pînă lîngă „primăria sfatului", cum îi zice, hîtru, un bătrîn, de unde, printre ogoare arate, poieni desfrunzite, pădurici răzlețe, gospodării risipite și stoguri mari de fîn, coborîm pînă în Bumbuești, „patria noroiului", dar și a unor oameni vrednici, după cum aud.

Bumbueștenii nu par a fi bolnavi sau bolnăvicioși (deși la consultație alcătuiesc un procent respectabil !). Nu ne cheamă nimeni (ca-n Găujani) și, aparent, n-ar fi nevoie de noi !

Ne oprim la școală și dăm iodură de potasiu copiilor, după ce facem un control igienic. Școala nouă, construită de cîteva luni numai, e arătoasă și încăpătoare. Păcat că n-are un closet... ca lumea ! Personalul, compus din trei învățătoare plus directorul Stelian Moșoiu (tînăr și simpatic), pare bine pregătit. Copiii însă îi găsim murdari.

Cînd ne pregăteam tocmai să plecăm spre casă, ne cheamă o bătrînică. Îi ascult pășul și constat o banală bronșită acută. Pe cînd îi scriu rețeta (care cuprindea și antibio-

tice, în valoare totală destul de mare), bolnava mă întreabă de preț. Auzind suma, îmi spune, sfătoasă :

— Apăi, maică, leacul nu-i cu sacul !

Întorcîndu-ne din Bumbuești, nimerim la sfat, unde se ținea tocmai ședința săptămînală. La ordinea zilei, două probleme importante : 1. sădirea pomilor (în cadrul unei largi campanii pomicole) și sprijinirea lor cu „mentori", și 2. lămurirea altor țărani de-a intra în rîndurile colectiviștilor Boișoarei sau în întovărășiri. Deși G.A.C. „Steagul Roșu" din Boișoara a luat ființă în 1949, deci de 12 ani, fiind printre primele gospodării colective ale raionului, sînt încă mulți țărani cu care munca de lămurire se duce greu. Observația lui Lenin referitoare la schimbările din mintea omenească, care sînt cel mai greu de produs, este copleșitor de adevărată și la Boișoara...

Sîmbătă, 11 noiembrie 1961

Consultații — mai nimic.

Azi, avînd răgaz în dispensar, am trăit un sentiment curios. Am stat cu frica în sîn : nu care cumva să-mi vină vreun bolnav, să fie vreun caz mai deosebit și eu să dau din colț în colț...

Sînt chemat de urgență, în Bumbuești, la o naștere. (De ce ți-e frică nu scapi !) Recapitulez în minte noțiuni fundamentale : „Nașterea este o urgență necesitînd o executare imediată, rapidă, corectă..." Mă trec sudori reci. Stabilesc medicamentele care mi-ar fi necesare și iau grămadă : novocaină, papaverină, piramidon, pantopon, chinină sulfurică, ulei de ricin, glanduitrin, vitamina C comprimate și fiole, vitamina B1 fortissimum, algosedin... Nu uităm nici vreo două pense, un bisturiu, vată și feși. Domnu' Roșianu mai ia și o litră de zahăr...

— Poate n-om găsi acolo... explică el. Și, știți, ajută la facere !

Asta nu știam !

Merg în Bumbueşti de parcă ar trebui să fiu spînzurat. N-am asistat pînă azi decît vreo trei naşteri şi acelea foarte pasiv. Mă simt ca un elev prins cu lecţia neînvăţată. Mi-e ruşine de Roşianu, pe care-l văd calm şi fără probleme „incendiare"...

Luminat totuşi de-o speranţă, mă liniştesc : poate, pînă ajungem, naşte...

În cele din urmă, ajungem. Odaia în care intrăm e mică, întunecoasă şi se află într-o dezordine cumplită. Copiii sînt strînşi buluc în jurul mamei — o femeie slăbuţă, palidă, cu păr rar, năclăit de sudoare, cu cearcăne mari, vinete, sub ochi —, iar soţul, în dosul casei, „dă la porc"... După ce expediez cu greu pe micii asistenţi, mă apropii de ea, jucînd rolul omului calm, şi încep s-o îmbărbătez. Biata fiinţă se încleştează de mîna mea cu degete reci şi transpirate şi geme privindu-mă plină de încredere :

— Salvaţi-mă, domnule doctor !

Eu, salvatorul, trag pe furiş cu ochiul la Roşianu, care aşteaptă impasibil ordinele mele. Rog o vecină curioasă, care tocmai se ivise, să-mi aducă apă fierbinte, şi-mi iau rolul în serios.

În urma examenului, stabilesc : prezentaţie craniană, occipito-iliacă-stîngă anterioară. Roşianu, care n-a auzit niciodată de o asemenea bazaconie, se uită cu ochi expert şi spune :

— Acuşi naşte... Şi, între patru ochi, îmi murmură : N-aveţi grijă, domnule doctor, că o să meargă bine...

Femeia geme de durere, din pricina contracţiilor uterine... Într-o carte din secolul al XV-lea, scrisă de Ortloff von Bayerland, intitulată *Frauenbüchlein*, se poate citi că moaşa trebuie să lucreze *cum parva et suavi manu* (adică „cu mînă mică şi delicată" !). Mă uit la ale mele, mari, de bărbat... şi totuşi trebuie să acţionez !

Execut tactul vaginal şi rup artificial membranele „pungii apelor", spre a grăbi naşterea. Roşianu exercită presiuni ritmice şi concomitente contracţiilor asupra uterului. Cînd colul uterin e deschis, îl rog pe ajutorul meu să injecteze glanduitrinul. Între timp, sanitarul meu îndoapă femeia — fără aviz ! — cu chinină şi zahăr, şi văd că ajută...

Perioadele contracţiilor se îndesesc, ceea ce denotă începerea perioadei de expulzie. M-am liniştit complet !

Craniul fătului este angajat, coboară şi se roteşte, şi copilul se iveşte... Ajutăm cu tragere de inimă mamei, care, albă ca varul, abia mai răsuflă. Apuc capul copilului cu ambele mîini, îl rotesc şi trag cu grijă. După încă un minut, am în mîini un băieţel de toată frumuseţea, roşu ca un rac.

Acordăm primele îngrijiri, spălăm copilul, îi legăm buricul, îl dăm în paza vecinei şi aşteptăm ieşirea placentei. Mama dormitează, uşurată... Deocamdată, destinşi, observăm. Hemoragia este moderată. Injectăm o vitamină K şi o vitamină C...

Aşteptăm, aşteptăm, dar placenta nu vrea să iasă.

Nervos, mă tot uit la ceas : 45 de minute. O oră. O oră şi 20 de minute... Ce naiba ? N-am scăpat încă ? La o oră şi 45 de minute de la naştere, mă hotărăsc : ce-o fi, o fi! Trebuie să fac extracţia manual. Nu mai simt nici un fel de frică !

Lubrifiez mîna dreaptă cu ulei de ricin, o introduc şi cu stînga încep să apăs prin peretele abdomenului de fundul uterului. Tot cu dreapta încep uşor decolarea placentei, care-i inserată zdravăn în interiorul cavităţii. Dar, Dumnezeule mare, oare ce se întîmplă ? Îmi simt mîna prinsă ca într-o menghină în musculatura uterului, care se contractă. Rabd cîteva minute, deşi îmi vine să urlu de durere şi nu ştiu ce să fac. Prin mînă îmi umblă un popor de furnici, trecînd nepăsătoare peste muchea unor cuţite ascuţite, care taie în carne vie, în carnea mea...

— Domnu' Roşianu, repede o papaverină !

După un timp, care mi se pare fără de sfîrşit, sînt cu placenta în mînă. Dar braţul nu-l mai simt...

Mă spăl cu săpun din abundenţă, privind la mamă şi la copil, care dorm, obosiţi.

Seara, am altă urgenţă. Un bărbat frumos, de vreo 35 de ani, rumen la faţă, mîndru şi înalt, nea Chiţoiu din Boişoara, şi-a secţionat, din greşeală, cu toporul, arterele antebraţului stîng. Hemoragia arterială e masivă. Sîngele ţîşneşte în jet.

Mi-e teamă să nu pierd bolnavul. Injectez urgent două fiole de vitamină K_3, mai mult demonstrativ (deoarece alt

hemostatic mai bun n-am), şi-o novocainã local, după ce îl pansez strîns şi din belşug.

Ajung acasă în tam-tamul pregătirilor unei nunţi. Se căsătoreşte un băiat din Grebleşti cu o fată din Boişoara. Azi, fiind seara de „fedeleş", se lucrează bradul.

Afară domneşte crai-nou pe-un cer senin.

Lăutarii cîntă de zor la nuntă...

Duminică, 12 noiembrie 1961

După cum am hotărît, duminica e zi de teren. Mergem iar la Găujani, în formaţia cunoscută : Roşianu şi eu. Am hotărît ca dînsul, în calitate de cel mai priceput (şi mai simpatic), să-mi fie „umbră"... Găujănenii, deosebiţi în această privinţă faţă de bumbueşteni, mă solicită care mai de care.

Încep să deslueşesc profilul morbidităţii : femeile sînt în majoritate colecistopate şi, ceva mai puţin, ginecopate. Reumatismul — larg răspîndit — atinge în proporţii egale şi masive ambele sexe. În privinţa „goangelor" domneşte o psihoză : toţi au goange (limbrici). Oricum, mai bine goange (psihoză rurală) decît cancer (psihoză urbană)...

Printre „bolnavi", la o răspîntie, o femeie alăptează un copil de vreo doi ani. Un bărbat, privind pieziş, murmură ca pentru sine :

— E unele femei de ţine copiii la piept pînă le creşte barba...

Constat că perfectul simplu e contagios — ca varicela sau străvechiul... Îmi vine tot timpul să conjug verbele olteneşte, chiar şi atunci cînd nuanţa pe care vreau s-o exprim e cu totul alta... „Fusei", „mîncai", „strigai"...

Pe seară, plec cu Roşianu „în control" la Dan acasă. Fetiţa lui vitregă, Marinela, e o drăgălăşenie : codată, cu ochi negri ca sfredelul. Bem ţuică şi mîncăm brînză de burduf cu mămăligă. Suport din nou jurăminte... Totuşi, în ultimele zile, Dan nu m-a mai supărat. Ce să fie oare ?

Luni, 13 noiembrie 1961

Am dormit pînă la 10. Azi e ziua mea liberă. Timpul e ploios. Citesc. Merg pînă la moş Ion Hodorogea pentru a scădea, prin semnătură, medicamentele gratuite pe care i le-am prescris. Aud povestiri din primul război mondial. Stăm amîndoi pe prispă şi ne uităm cum burează. Moş Ion îmi spune (şi nu pentru a-mi face plăcere !) că de mult nu s-a mai simţit atît de bine. Sînt mulţumit.

Trec pe la Cooperativa sătească din Boişoara, aproape de Groapa Mare, care poate fi considerată un magazin universal prin tendinţă şi potenţial, deşi, pentru a ilustra corect definiţia, îi lipsesc... marea majoritate a articolelor.

Totuşi, prin comandă, poţi obţine orice vrei (mi se spune !).

Deocamdată, „comand" un aparat de radio portativ.

Scriu, îmi completez jurnalul, citesc, mă culc.

Marţi, 14 noiembrie 1961

La consultaţii, examinez pe cel de-al o sutălea bolnav înregistrat, o biată femeie cu „toate helea", vorba ei... Îi completez un bilet de trimitere la Policlinica de adulţi din Rîmnicu-Vîlcea.

Astăzi soarele e atît de blînd, încît reuşesc să fac o oră plajă.

După-amiază, cu aparatul fotografic atîrnat de gît şi cu un carneţel în buzunar, plec peste cîmpuri, spre Titeşti.

În preajma Cimitirului Eroilor, lenevesc în bătaia vîntului şi-a soarelui...

Se iveşte prilejul unor fotografii cu cadru încîntător, puţin idilic, pe care-l sorb din ochi : un cioban subţirel (ca o siluetă grigoresciană), o turmă de oi, clătinîndu-şi melodios tălăngile, cimitirul aflat pe o culme, îngrădit de ziduri masive pătate catifelat cu petece verzi de muşchi, prăbuşite în cîte un loc, şi crucea înaltă răsărind între arbori zvelţi. În depărtare, munţi grandioşi, deasupra cărora, năpădit de pîcle aurii, apune soarele...

Vizită inopinată la colegul meu din Titeşti, care locuieşte în dispensar şi mănîncă la preotul satului. Stăm de vorbă şi căutăm amintiri comune de facultate. Doctorul Jilavu, mai curînd mic de statură, are păr ondulat, profil ascuţit şi surîs de ştrengar. La plecare mă conduce pînă la marginea Boişoarei.

În drum spre casă mă strigă Dan şi mă pofteşte grăbit şi misterios în gospodăria lui. Nevastă-sa, coana Maria, a pregătit special — cu mare fereală, pentru a nu afla eu! — un pui fript, pe care-l constat a fi foarte gustos. Dan nu mai ştie ce să facă pentru a-mi intra în voie!

Miercuri, 15 noiembrie 1961

Sînt trezit la ora 3 şi un sfert noaptea de o aşa-zisă urgenţă... La 5 mă întorc acasă buimac şi morocănos. Adorm greu. La 9 mă trezesc iar.

Plouă cu clăbuci. Lenevesc în casă. Citesc şi termin *Les grandes familles* de Maurice Druon, un adevărat roman balzacian. Îmi reamintesc de creaţia memorabilă a lui Jean Gabin, din filmul cu acelaşi nume.

Acasă, seară de muzică şi de poezie. Actori emeriţi: Doru, mezinul gazdei, de 5 ani, blond, cu faţa rotundă şi ochi ca nişte monede, tăcut şi tacticos; Geta, de 7 ani, rotunjoară şi roşie în obraz, cu ochi aidoma fratelui mai mic, dar vioaie şi sprinţară, şi Reli — 9 ani, firavă şi melancolică, cu ochi de oţel, foarte blînzi totuşi, privind departe. Toţi trei au păr de cînepă. Îi ascult cu plăcere. Doru recită repezit o poezie din abecedar, cu voce piţigăiată, legănată în intonaţii ciudate, nefireşti, însoţind cuvintele de gesturi largi.

După un şuşotit la ureche, cîntă împreună o melopee tărăgănată şi cred că veche de cînd lumea, dar învăţată, pe semne, la radio:

Mă sculai de mult să ar,
Să samăn trifoi.
Luai cu mine de acasă
Plugul cu doi boi.
Lăsai boii să mai pască
Lîngă doi tufani

Și-ncepui să beau din ploscă
Vin de Drăgășani.
După ce băui tot vinul
Galben ca lămîia,
Mă cuprinse-un dor de-acasă,
Dorul de Măria...

Copiii m-au rugat să rămîn la Boișoara pîn-oi muri...

Joi, 16 noiembrie 1961

După ce-am sfîrșit consultațiile la dispensar, am luat faimoasa Rată spre Cîineni, în vederea întîlnirii trenului de Rîmnicu-Vîlcea. Mîine voi ridica de la raion prima mea chenzină ! Să vedem cum o fi...

Unchiul Gogu, la care trag, îmi povestește cu lux de amănunte „isprăvi" de-ale mele... Sînt uimit de faptul că orice-ai face în sat se aude nu numai pe teritoriul acestuia, ci chiar și la Rîmnicu-Vîlcea. Toate veștile trec prin filiera anecdotică : „Doctorul a zis, doctorul a dres, doctorul a făcut..."

Vineri, 17 noiembrie 1961

Astăzi, singur în „paradisul farmaceutic" al Secției sanitare, am făcut o notă de medicamente de cîteva mii de lei. Iau tot ce mă interesează. Multe medicamente, ca de pildă extencilina, ergometrina, viomicina, cortancilul, sînt străine. Constat cu mîndrie că fondul meu de medicamente crește. Iau și o lampă zdravănă de gaz (pentru sterilizarea instrumentarului), precum și 5 litri de alcool.

Aflu că statele de plată ale Boișoarei n-au sosit încă din pricina... poștei !

Mîine voi ridica totuși 500 de lei.

După-amiază — plimbare cu dr. Cornel Zeană de la Muierească, cel mai „proaspăt" prieten. E un om ales, cu o inteligență vie. Îmi place mai ales francheța lui.

Sîmbătă, 18 noiembrie 1961

Azi la Secția financiară a fost cu mult mai plăcut decît ieri : mi-am ridicat chenzina... Ce frumos sună, nu ?

Tîrguieli prin Rîmnic. Încep prin a-mi cumpăra un exponometru japonez Movie Meter (ce-i trebuie chelului...), un trening, cărți, sardele și niscai curmale.

Vrînd să-i fac o vizită Silviei, mă duc la doctorul Petria pentru a-i cere o învoire de 2—3 zile. Mă oblig, dacă voi primi sprijinul necesar din partea conducerii raionului Rîmnicu-Vîlcea, să aduc un medic nou ! Că tot e deficitar raionul...

Ajung în Curtea de Argeș la 3 fără un sfert. După multe insistențe (biletele se isprăviseră !), iau mașina de Corbeni. Autobuzul elegant fuge pe drumuri asfaltate. Senzația e divină și, aș putea spune, nouă...

Corbenii mi se par mai degrabă un orășel : lumină electrică, apă curentă, case frumoase și trainice... Mediul cred că e exclusiv muncitoresc.

Silvia e chiar la dispensar. Bucuroși de revedere, ne plimbăm amîndoi îndelung, sporovăind. Îi laud Silviei raionul Rîmnicu-Vîlcea, colegii de acolo, Valea Oltului, salariile și primele — bineînțeles, exagerînd în glumă, totul.

Mîncăm la restaurant și apoi stăm de vorbă pînă la 4 dimineața.

Duminică, 19 noiembrie 1961

Plecăm din Corbeni spre Rîmnicu-Vîlcea. Silvia ar vrea să cunoască personal situația, pentru a chibzui dacă e rezonabil un transfer. La Corbeni, pe lîngă avantaje, este și-un dezavantaj mare : salariul (care-i mai mic)...

Luni, 20 noiembrie 1961

Cu Silvia în Rîmnicu-Vîlcea. Neavînd timp azi, medicul-șef ne fixează audiența pe mîine dimineață. Mai avem încă o zi liberă !

Marți, 21 noiembrie 1961

Tratăm „diplomatic" cu dr. Petria, apoi cu planificatoarea raionului, domnișoara „Bonița" Duduman (pre nume Fevronia). Amîndoi ne promit tot sprijinul, cu vorba și cu fapta.

Soluționarea problemei (transferarea Silviei — în care s-a trezit apostolul ! — la Boișoara sau la Racovița) mai depinde însă și de medicul de la șantierul hidrocentralei, precum și de medicul-șef al regiunii Argeș.

La 12 jumătate, Silvia pleacă spre Corbeni ; la ora 15 plec și eu spre Boișoara.

Vremea e senină, soarele orbitor, frigul subțire. Aud în compartiment că la Boișoara ar fi fulguit de duminică. De la Cornet se și văd culmi ninse și brazi argintați...

Coborîm din tren să luăm mașina. Vîntul ne taie răsuflarea. Înghesuiala e indescriptibilă. Șoferul, nea Roman, merge repede. Văd un colț de cer, un crîmpei de pădure sau o fîșie beată de drum, prin spițele roților unei biciclete, menținută în echilibru instabil. Toată această masă de trupuri din preajmă exală căldură... Ne e bine. Nici zdruncinăturile produse de hopuri nu le mai simțim : se amortizează în volumul viu.

Merg spre casă pe drumurile cu noroi împietrit. Afară-i o lună nebună. Zăpada sclipește feeric și diamantin.

Seara, la lumina lămpii, îmi înscriu în repertoar, alfabetic, cărțile cumpărate. Adorm citind.

Miercuri, 22 noiembrie 1961

Deși e zi de teren, fiind mulți bolnavi, dau consultații.

Îmi scrie mama. Plină de griji, mă întreabă cînd voi veni s-o văd. Știu eu ce să-i răspund ?

După-amiază trec cu Roșianu pe la milițian, care are un copil bolnav : rahitism și fimosis. După tratament, stăm la taclale. Bem țuică fiartă. Nevastă-sa — care ne servește — e frumușică. Are ochi vii, negri. El — cam încrezut și nesărat.

Seara, după ce-am mîncat, am intrat în bucătărie să cer lemne, fiindu-mi frig. Gazda — tatăl — tocmai desena pentru Reli o oaie şi-un porc. Desenul era stîngaci ; dar omul îl făcea cu multă atenţie şi, mai ales, cu dragoste. Ce notă va lua oare ?

Joi, 23 noiembrie 1961

Joia asta a fost extrem de încărcată. Am avut peste 40 de consultaţii, mai toţi copii, majoritatea (ca de obicei) din Găujani. Deşi ziua a fost senină, cu soare orbitor, în dispensar a domnit frigul. Unica sursă de căldură, geamul prin care pătrundeau razele soarelui, n-a reuşit totuşi să ridice temperatura camerei peste zero grade. În aceste condiţii anormale trebuie să dezbrac copii şi adulţi, pentru a nu greşi diagnosticele. Oare cînd vor sosi lemnele ? Poate ne va ajuta sfatul...

Încep să administrez din ultimul stoc de medicamente adus de la Vîlcea. Am prescris două flacoane de extencilină unor copii grav bolnavi : primul caz — un sugar cu bronhopneumonie, are febră de 40,1°C, însoţită de torpoare ; al doilea are, presupun, meningită, cu rigiditatea cefei, semne Kerning şi Brudzinski pozitive şi strigăt monoton, neîntrerupt, cerebral.

Spre a convinge o femeie de necesitatea imperioasă de a-şi transporta copilul la spital (diagnostic : imaturitate, atrepsie, vărsături incoercibile), trebuie s-o silesc să dea o declaraţie în care să-şi asume răspunderea încălcării hotărîrii medicale. Femeia ia act că, dacă-i moare copilul acasă, e pasibilă de pedeapsă cu închisoarea ! Egoismul femeii a fost mai puternic decît dragostea de mamă şi copilul a fost transportat de urgenţă. Mama plîngea :

— De ce să moară copilul la spital şi să nu moară acasă ?

La Boişoara e înrădăcinată părerea greşită că orice trimitere la spital înseamnă un deces sigur.

Mostre de limbaj medical popular : „L-a lovit bubatul"... „A avut spurc la obraz şi i s-a suit la cap"...

(Nu ştiu încă să traduc corect.)

Noaptea trecută, pe un ger sec, a dat vulpea iama-n găini... Urlau toți cîinii !

A propos de vulpe. Mă roagă azi un om din București, Marian Pica, să-l consult. După anamneză, cercetîndu-l, ajung la concluzia că mă aflu în fața unui rarisim caz de alergie la... blană de vulpe ! (Atenție mărită, doamnelor...) Copiii care au ajutat omului la „belit" vulpea n-au nimic. Asta-i a treia vulpe operată, în familie, anul acesta. Singurul meu desensibilizant nespecific e magnosulfitul CIF. I-am vîndut un flacon.

Din pricina distanțelor mari pînă la farmaciile mai bine aprovizionate decît a noastră (din Brezoi, Sibiu sau Rîmnicu-Vîlcea), e inutil să prescriu rețete, deoarece nimeni nu le folosește. Toți ne întreabă : „Dar dumneavoastră de ce nu aduceți ?"

Ciudate prenume mai au unii copii din Găujani : Zaharică, Rebecica, Exterica ! Diminutivele sînt la modă ! Și trecute în actul de naștere !

Ies să mă plimb. E o liniște neclintită sub luna plină. Mă dor ochii privind-o. În sat, latră sonor cîinii.

Trec alene, dintr-o uliță într-alta. În cele trei corturi uriașe, peticite din belșug, așezate în marginea dinspre Titești a Boișoarei, țiganii au pus de mămăligă.

Țîncii, în pielea goală, zburdă în jurul focurilor. O țigancă tînără și frumoasă, învăpăiată de vîlvătăile focului, îmi zîmbește complice la o treabă pe care n-o cunosc... Îi rîd dinții în întuneric. Sînt ca de lupoaică !

Vineri, 24 noiembrie 1961

„Cu sanitarii după mine", vorba cîntecului (puțin parafrazat !), am pornit-o azi razna, prin Găujani.

În prealabil, la rugămintea lui Dan, trecem pe la nea Țică Nasture (secretarul) pentru a obține asigurări că nu-l va ridica încă Miliția (Dan a fost condamnat la un an

Redactor responsabil : MARIA BĂNULESCU
Tehnoredactor : IONEL GHEORGHIU

Dat la cules 18.11.1966. Bun de tipar 08.02.1967. Apărut 1967. Tiraj 10140 ex. Broşate 9090 ex. Legate 1/1 1050 ex. Hîrtie tipar înalt tip B de 63 g/m². Format 540×840/16. Coli ed. 21,28. Coli tipar 24. A. nr. 16489/1966. C. Z. pentru bibliotecile mari 8R. C. Z. pentru bibliotecile mici 8R—39.

Întreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918".
Str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97, Bucureşti.
Republica Socialistă România
Comanda nr. 4093